Perustuslakivaliokunta

Torstai 15.10.2026 klo 8.45—11.22

Läsnä
puheenjohtaja Heikki Vestman kok
varapuheenjohtaja Onni Rostila ps (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (3 osittain)
jäsen Petri Honkonen kesk (6, 7, 8, 9, 10, 11) (3, 4, 5 osittain)
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Arja Juvonen ps (6, 7, 8, 9, 10, 11) (5 osittain)
jäsen Atte Kaleva kok (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (3 osittain)
jäsen Teemu Keskisarja ps (1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (5 osittain)
jäsen Kimmo Kiljunen sd (6, 7, 8, 9, 10, 11) (5 osittain)
jäsen Johannes Koskinen sd (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (3 osittain)
jäsen Jarmo Lindberg kok
jäsen Mats Löfström r (1, 2, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (3, 5 osittain)
jäsen Krista Mikkonen vihr (5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (4 osittain)
jäsen Mira Nieminen ps (3, 4 osittain)
jäsen Johanna Ojala-Niemelä sd
jäsen Johannes Yrttiaho vas
varajäsen Markku Eestilä kok (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
varajäsen Mikko Polvinen kesk (1, 2) (3, 4, 5 osittain)
varajäsen Ville Valkonen kok (1, 2, 3) (4 osittain)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Johannes Heikkonen
valiokuntaneuvos Lauri Koskentausta
valiokuntaneuvos Liisa Vanhala

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 10 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Todettiin, että kokous ei ollut päätösvaltainen.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asumisoikeusasunnoista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 156/2026 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asumisoikeusasunnoista annetun lain muuttamisesta A 3
Eriävä mielipide HE_156_2026vp_eriävä_mielipide_Yrttiaho.pdf B 3

Merkittiin, että kokous tuli päätösvaltaiseksi.

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Päätettiin korvata kappaleen 12 viimeinen virke seuraavilla virkkeillä: "Ympäristövaliokunnan tulisi vielä kuitenkin täydentää sääntelyä niin, että asumisoikeuden haltijoiden menettelyllisiä oikeuksia vahvistetaan. Lisäksi ympäristövaliokunnan tulee vielä harkita mahdollisuuksia asumisoikeuden haltijoiden oikeuksien vahvistamiseen 88 a §:n sääntelyssä. Perustuslakivaliokunta korostaa myös, että sääntelyn soveltamisen kynnyksen tulee olla korkea."

Ed. Yrttiaho ehdotti, että valiokunnan päätösesityksen tulisi kuulua seuraavasti: "Perustuslakivaliokunta esittää, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä vain, jos 88 a §:ää koskeva valtiosääntöoikeudellinen huomautus otetaan asianmukaisesti huomioon ja pykälä poistetaan lakiesityksestä."

Ehdotus raukesi kannattamattomana.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Ed. Yrttiaho varasi tilaisuuden eriävän mielipiteen jättämiseen. Ilmoitettiin, että eriävä mielipide on jätettävä sihteerille klo 13.00 mennessä.

Lausuntoon jätettiin eriävä mielipide: ed. Yrttiaho.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyn maahantulon torjumiseksi annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 148/2026 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyn maahantulon torjumiseksi annetun lain 7 §:n muuttamisesta A 4

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle ympäristörikosdirektiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 157/2026 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle ympäristörikosdirektiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi A 5

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Päätettiin lisätä kappaleen 13 loppuun neljä uutta virkettä seuraavasti: "Suomen oikeusjärjestys tuntee kuitenkin tilanteen, jossa hallintopäätös katsotaan mitättömäksi. Mitättömyyden yleisenä edellytyksenä on, että päätöstä rasittaa erityisen olennainen virhe. Virheen on lisäksi oltava ilmeinen: pätemättömyysperusteen on oltava selvästi ja yksiselitteisesti havaittavissa. Hallintotoimen mitättömyys tulee kyseeseen vain erittäin harvoissa tapauksissa, vaikka hallintotoimi olisi sisällöllisesti virheellinen."

Päätettiin muuttaa kappale 15 kuulumaan seuraavasti: "Perustuslakivaliokunnan mielestä on selvää, ettei viranomaisen virheellisen päätöksen mukaisesta toiminnasta sellaisenaan voi seurata rikosoikeudellista vastuuta luvanhaltijalle. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 4 artiklan 2 kohdan mukaan Euroopan unioni kunnioittaa jäsenvaltioidensa kansallista identiteettiä, joka liittyy maiden poliittisiin ja valtiosäännön mukaisiin perusrakenteisiin. Valiokunta on tulkintakäytännössään katsonut, että Suomi voi tietyissä tilanteissa vedota sanottuun määräykseen suhteessa sekundäärilainsäädännön täytäntöönpanoon (ks. myös PeVL 39/2020 vp, s. 3—4, PeVL 14/2018 vp, s. 14). Ehdotettu sääntely on poistettava tai sitä on rajattava siten, että siinä säännösperusteisesti asetetaan vaatimus siitä, että henkilö on tiennyt, että lupapäätös on katsottava mitättömäksi. Tämä on edellytyksenä 1. lakiehdotuksen käsittelemiselle tavallisen lain säätämisjärjestyksessä."

Päätettiin korvata kappaleen 18 toisen virkkeen sana "kontekstissa" sanalla "yhteydessä" sekä sana "hyväksyttävänä" sanoilla "valtiosääntöisesti mahdollisena".

Päätettiin muuttaa kappaleen 19 kaksi viimeistä virkettä kuulumaan seuraavasti: "Luvun blankorangaistussääntely, sen vaikeaselkoisuus ja monimutkaisuus sekä aineellisen ympäristölainsäädännön sisältämät laajat rikkomusluonteiset rangaistussäännökset eivät ole valtiosääntöisesti ongelmattomia. Tämä huomioon ottaen olisi valiokunnan mielestä perusteltua arvioida sääntelykokonaisuuden selkiyttämistä ja uudistamista tavalla, jossa systemaattisesti luovutaan rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen kannalta ongelmallisista sääntelyratkaisusta ja pyritään myös tätä laajemmin parantamaan sääntelyn ymmärrettävyyttä."

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuolemansyyn selvittämisestä annetun lain sekä ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 183/2026 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuolemansyyn selvittämisestä annetun lain sekä ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä annetun lain muuttamisesta A 6

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen sellaisenaan.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaan sivistystyön järjestämistä häiriötilanteissa koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 233/2026 vp

Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava sivistysvaliokunnalle.

Valiokunta hyväksyi asiantuntijasuunnitelman. Kutsutaan kuultaviksi: opetus- ja kulttuuriministeriön edustaja, apulaisprofessori Anu Mutanen ja professori Veli-Pekka Viljanen.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vaalilain ja vaalirahoituslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 224/2026 vp

Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Valiokunta hyväksyi asiantuntijasuunnitelman. Kutsutaan kuultaviksi: oikeusministeriön edustaja, professori Olli Mäenpää ja ministeri Lauri Tarasti.

9. Viikkosuunnitelma

Ilmoitettiin viikkosuunnitelma.

10. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

11. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on perjantaina 16.10.2026 klo 8.45.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Liisa Vanhala